Zuckerbergi essee: kas tehismõistus teeb meid superkangelasteks või hävitab maailma?

2 kuud tagasi - 11.08.2026 Autor: AM

Meta juht Mark Zuckerberg avaldas pika ja mõtlemapaneva 6500-sõnalise essee tehisintellekti (AI) arengust ja tulevikust. Ajal, mil paljud tehnoloogiahiiud ja visionäärid maalivad meile tulevikust apokalüptilisi pilte, kus masinad võtavad üle nii meie töökohad kui ka vabaduse, ujub Zuckerberg vastuvoolu. Ta usub, et peagi saabuv superintellekt on meie põlvkonna suurim võimalus, aga ainult siis, kui see ei jää paari suletud ustega labori monopoliks.

Arvutimaailm teeb Meta juhi manifestist kokkuvõtte.

Hukatusekuulutajad *vs* tehnoloogiaoptimistid

Kõik uued tehnoloogiad loovad nii võimalusi kui ka riske. Superintellekt (ehk tehisaru, mis ületab inimese kognitiivseid võimeid) on tõenäoliselt ajaloo olulisim tehnoloogiline hüpe. Ometi on Zuckerberg kriitiline praegu valitseva hirmuõhkkonna suhtes, kus lahendusena nähakse tehisaru tsentraliseerimist ja lukku panemist.

„Olen üllatunud, et paljude tehisintellekti arendajate diskursus on nii tulvil hukatusekuulutusi. Ma ei mõista, miks keegi, kes usub, et tehisaru hävitab enamiku töökohti ja suure osa inimkonna tähtsusest, peaks kiirustama sellise tuleviku ehitamisega,“ märgib Zuckerberg oma essees. Ta lisab, et ajalooliselt ei ole absoluutse võimu koondumine toonud kunagi kaasa turvalisi ega positiivseid tagajärgi, lootuses, et see „valgustatud“ võim inimkonna eest heatahtlikult hoolitseb.

Kas elekter ühe firma käes või päikesepaneelid igal katusel?

Tsentraliseeritud ehk suletud tehisaru on olukord, kus kogu maailma tarkus ja "elekter" on vaid ühe või paari hiigelettevõtte käes, kes otsustavad, millal ja millistel tingimustel sa tule põlema panna saad. Detsentraliseeritud ehk avatud mudel aga tähendab, et igal majapidamisel on justkui oma isiklik tehisarust "päikesepaneel", mis annab neile iseseisvuse ja võimsuse oma elu ise juhtida, selgitab Zuckerberg.

Ta toob sisse ka superadvokaadi kujundi: kujutle, et terves maailmas on ainult ühel inimesel ligipääs tehisintellektist superadvokaadile. Tal oleks kohtus alati ebaaus eelis, isegi kui tal sisuliselt õigus poleks. Kui aga superadvokaat on kättesaadav kõigile, on õigusemõistmine kordades õiglasem ja tõhusam. Sama loogika kehtib küberjulgeoleku ja majanduse puhul.

„Ei ole olemas sellist asja nagu üksik heatahtlik superintellekt," ütleb Zuckerberg. Lahendus ei peitu tehnoloogia piiramises, vaid võimude tasakaalus – täpselt nagu läänelikus demokraatias.

Isiklik superassistent ja töökohtade tulevik

Mida see kõik tavakasutajale tähendab? Meta nägemuse kohaselt on varsti igal inimesel oma isiklik superintelligentne agent, mis aitab hallata kõike alates suhetest ja tervisest kuni karjääri ja koduse majapidamiseni.

Zuckerberg näeb tehisaru eelkõige leiutamise, mitte lihtsalt automatiseerimise tööriistana.

„Kui andmed muutuvad külluslikuks, on kõige olulisem küsimus, kuidas me neid suuname," selgitab ta.

Kas me kaotame oma töökohad?

Zuckerberg on pigem optimistlik. Ta usub, et kuigi mõne töö iseloom muutub, loovad inimesed superintellekti abil uusi ideid ja ettevõtteid.

Sarnaselt tööstusrevolutsioonile, kus 90% põllumeestest pidi leidma uued väljakutsed ja sündisid uued elukutsed, mida varem ei eksisteerinud (näiteks infoühiskonnas äpiarendajad või andmekeskuste operaatorid), sünnivad ka nüüd täiesti uued ametid. Inimeste suutlikkus uusi asju luua võib AI abil kasvada kiiremini, kui toimub automatiseerimine.

Turvalisus ja privaatsus ennekõike

Riskidest rääkides: küberrünnakud, bioterrorism ja valitsuste järelevalve pooldab Meta mudelit, kus andmed on kaitstud sarnaselt WhatsAppi sõnumitega (täielik otspunktkrüpteering). Privaatne režiim tähendab, et isegi Meta ise ei näe sinu isikliku superassistendi andmeid.

Riikliku julgeoleku tagamiseks pakub Meta välja proaktiivse koostöö riigiasutustega, andes valitsustele ligipääsu tehisaru vaheversioonidele juba treenimise käigus. See võimaldab riigil kriitilisi süsteeme varakult turvata, ilma et

tavakasutajate ligipääsu tehnoloogiale kunstlikult piirataks.

- Tegijad

- Tehisintellekt
- Lahendused

Pilt